

aren't normatively legal law documents, including international, in which basic juridical terms on securing our nation's cyber infrastructure, its content, information-psychological actions in cyberspace, its legal status and consensus as to its conduct' law rules would be given. The generally accepted legislative-juridical law estimation cybercrime' methodology is not determined too. Toward the single secure European cyberspace and in order to build Ukrainian legitimate institute of operatively-search activity for juridical scientists are necessary to examine the principles to combat high-tech crimes. *Objective.* The main purpose of the current study is aimed to theoretical-analytical research principles to combat high-tech crimes which are under the operatively-search activity investigation' rules. Also the legislative-juridical conceptual approach on the base of ukrainian ecological law is aimed to preposed. *Method.* Legislative-juridical conceptual approach and theoretical-analytical observation for applied questions from operatively-search activity' point of view are choosen. *Results.* Toward the single secure European cyberspace and Ukrainian legitimate institute of operatively-search activity there are some negative/positive factors for the creation of possible effective legal counteraction mechanism. It is passing to the real alteration of informative society in Ukraine, update of basic principles of the Ukrainian informative legislation, considerable growth rates of Ukrainian Internetusers. Terms «domain», «realm», «environment» are investigated. Also some aspects of the legislative-juridical estimation cybercrime' methodology and main principles to combat high-tech crimes as one of «environment's» measurings are investigated too. That's its environmental interpretation is widespread in foreign but not national legislative, juridical and military analytical literature. That analytical research and literature observation allow formalization the principles of internal cyberpolitik's law, creates effective legal counteraction mechanism as to antilaw actions and cyberattacks. Besides specifies a cybercrimes by analogy with the ecolaw's base principles and overcomes legal-normative terminology imperfection in the cyberspace. *Conclusion.* Conceptual environmental legal-juridical approach is described in this paper. The principles to combat high-tech crimes as environmental aspect crime are proposed.

Key words: *ecological law, environmental legislative-juridical approach, cybercrimes, cyberspace, internet-crimes, high-tech crimes, operatively-search activity.*

УДК 343.37+343.45

В.М. Бровко

**ПРОБЛЕМИ СПІВВІДНОШЕННЯ ЗЛОЧИНІВ,
ПЕРЕДБАЧЕНИХ ст. 209-1 КК УКРАЇНИ, З ОКРЕМИМИ
ЗЛОЧИНАМИ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Статтю присвячено дослідженню специфіки співвідношення злочинів, передбачених у ст. 209-1 Кримінального кодексу України, з урахуванням змін, що відбулися в конструкції складів цих злочинів, з окремими злочинами у сфері службової діяльності, ознаки яких мають подібний конкретний зміст, та визначенню типів співвідношення цих злочинів.

Ключові слова: *запобігання легалізації, службова недбалість, зловживання повноваженнями.*

Постановка проблеми. Обов'язковим аспектом розкриття специфіки змісту ознак будь-якого злочину є визначення його співвідношення з іншими злочинами, що містять подібні ознаки. Саме в такий спосіб проявляється місце досліджуваного злочину в системі злочинів як складовій частині кримінально-правового механізму захисту певної соціальної цінності. Зазвичай таке співвідношення носить однотипний і постійний характер, тобто порівнювані злочини утворюють ситуацію певного різновиду конкуренції норм або їх слід розглядати як суміжні злочини, або вони потребують одночасного застосування в сукупності, оскільки лише таким чином забезпечується точна кримінально-правова оцінка вчиненого діяння.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Подібність змістовних характеристик низки ознак складів злочинів, передбачених у ст. 209-1 Кримінального кодексу України (далі – КК), зі змістом ознак складів інших злочинів обумовлювала доцільність визначення їх співвідношення, що й було проведено низкою учених у їх наукових доробках, зокрема: П.П. Андрушком, О.О. Дудоровим, В.М. Киричком, Ю.Г. Старовойтовою, В.Я. Тацієм, О.І. Перепелицею та іншими.

Однак, усталене розуміння співвідношення злочинів, передбачених у ст. 209-1 КК, з іншими злочинами, що мають подібні ознаки, підлягало корегуванню через зміну конструкції об'єктивної сторони складів злочинів, передбачених ст. 209-1 КК, що відбулася в результаті прийняття 18 травня 2010 року Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», а також докорінними змінами, що відбулися впродовж останніх років у розділі XVII Особливої частини КК. При цьому в одних випадках таке співвідношення перестало бути однотипним, а в інших повністю змінилось, однак в обох випадках залишилося поза увагою наукових досліджень. Між тим визначення коректного співвідношення в таких випадках має важливе не лише наукове, а й правозастосовне значення, оскільки безпосередньо впливає на кваліфікацію дій винних осіб.

Формування цілей. Завданням статті є розкриття специфіки співвідношення злочинів, передбачених у ст. 209-1 КК, з урахуванням змін, що відбулися в конструкції складів цих злочинів, з окремими злочинами у сфері службової діяльності, ознаки яких мають подібний конкретний зміст, та визначення типів їх співвідношення.

Виклад основного матеріалу. Конкретний зміст ознак суб'єктного складу злочинів, передбачених ст. 209-1 КК, обумовлює необхідність визначення співвідношення цих злочинів насамперед з окремими злочинами у сфері службової діяльності. Зокрема, йдеться про службову недбалість (ст. 367 КК) і зловживання повноваженнями службовою особою

юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми (ст. 364-1 КК). Аналізуючи суб'єкт злочинів, передбачених ст. 209-1 КК, О.О. Дудоров зазначає, що він є спеціальним. У злочині, передбаченому в ч. 1 ст. 209-1 КК, – це, за загальним правилом, призначений керівництвом суб'єкта первинного фінансового моніторингу працівник, який є відповідальним за проведення фінансового моніторингу. Він призначається за посадою на рівні керівництва суб'єкта первинного фінансового моніторингу. У разі недоцільності призначення відповідального працівника особою, відповідальною за проведення фінансового моніторингу, може призначатися керівник суб'єкта первинного фінансового моніторингу, який за наявності до цього підстав і нестиме кримінальну відповідальність за ч. 1 ст. 209-1 КК. Суб'єктом злочину може бути й особа, на яку в установленому порядку покладаються обов'язки відповідального працівника на час відсутності останнього (відпустка, відрядження, хвороба тощо), а також призначений відповідальний працівник відокремленого підрозділу банку. Суб'єктом злочину, передбаченого ч. 2 ст. 209-1 КК, є особа, якій інформація, що надається Спеціально уповноваженому органу, стала відома через професійну або службову діяльність. До таких осіб передусім належать працівники суб'єктів первинного фінансового моніторингу, яким певні відомості стають відомі, зважаючи на виконувані службові обов'язки. За ч. 2 ст. 209-1 КК можуть кваліфікуватися діяння працівників спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади із спеціальним статусом із питань фінансового моніторингу (далі – Спеціально уповноваженого органу), співробітників правоохоронних органів, які в установленому порядку отримали відповідну інформацію від Спеціального уповноваженого органу, працівників суб'єктів державного фінансового моніторингу – НБУ, Мінфіну, Мін'юсту тощо, а також працівників суб'єктів господарювання, підприємств, установ, організацій та органів державної влади, які не є суб'єктами первинного й державного моніторингу, але яким відповідна інформація стала відома у зв'язку з професійною або службовою діяльністю [9, с. 620–621; 2, с. 606; 4, с. 328–329].

Із урахуванням специфіки конструкції об'єктивної сторони складів злочинів, передбачених ч. 1 та ч. 2 ст. 209-1 КК, специфічним є їх співвідношення зі складами злочинів, передбаченими ст. 367 КК. За певного поєднання фактичних обставин злочини, передбачені ст. 209-1 КК, можна розглядати як повністю суміжні злочинам, передбаченим у ст. 367 КК, за іншого поєднання фактичних обставин таке співвідношення розглядуваних злочинів змінюється. При цьому, урахуовуючи те, що в ч. 2 ст. 367 КК передбачено кваліфікований склад злочину лише за конкретним змістом

наслідку – тяжкі наслідки, такі варіанти співвідношення стосуються злочинів, передбачених як ч. 1, так і ч. 2 ст. 367 КК.

Слід зазначити, що під суміжними в науці кримінального права розуміються злочини, що мають подібний перелік обов'язкових ознак, при цьому різняться лише конкретний зміст однієї з таких ознак [10, с. 86; 5, с. 127; 1, с. 102]. Зокрема, об'єктивна сторона складів злочинів, передбачених ст. 209-1 КК, як і складів злочинів, передбачених ст. 367 КК, включає як обов'язкові ознаки: діяння, наслідок та причинний зв'язок, при цьому конкретний зміст цих трьох ознак може повністю збігатися, за винятком ч. 2 ст. 367 КК, де наслідок повинен бути тяжчим, хоча такого роду наслідок повинен охоплюватися складами злочинів, передбачених у ст. 209-1 КК, у разі його фактичного настання та враховування при призначенні покарання.

Однаковий перелік обов'язкових ознак має й суб'єктивна сторона складів цих злочинів; такою ознакою є лише вина. Водночас, саме конкретний зміст ознак їх суб'єктивної сторони виступає єдиним критерієм розмежування складів цих злочинів.

Зокрема, злочини, передбачені в ст. 209-1 КК, у цілому слід розглядати як умисні, при цьому суб'єктивна сторона складів злочинів, передбачених у ч. 1 та ч. 2 ст. 209-1 КК, може характеризуватися як умислом до діяння й до наслідку, так і двома різними формами вини: умислом до діяння та необережністю до наслідку.

Натомість злочин, передбачений у ст. 367 КК, визнається єдиним необережним злочиним у сфері службової діяльності [8, с. 969]. Необхідно зазначити єдність наукових підходів стосовно того, що суб'єктивна сторона складів злочинів, передбачених у ст. 367 КК, характеризується необережною формою вини в обох її видах [8, с. 969; 7, с. 427; 3, с. 453]. При цьому доволі розповсюдженою є позиція дослідників, які вважають, що ставлення особи до самого невиконання чи неналежного виконання своїх обов'язків може бути як умисним, так і необережним [8, с. 969; 7, с. 427], хоча окремі вчені відстоюють позицію щодо неможливості умисного ставлення до невиконання чи неналежного виконання службовою особою своїх службових обов'язків, оскільки службова недбалість може вчинятися лише необережно [3, с. 453]. На обґрунтування такої позиції вчені наводять вирок суду, яким особу було засуджено за службову недбалість за те, що вона, працюючи старшим дільничним інспектором Корсунь-Шевченківського району РВУ МВС України в Черкаській області, не виконала постанову Шевченківського районного суду м. Запоріжжя про накладення для забезпечення цивільного позову арешту на майно обвинуваченого М. Неналежно виконуючи свої службові обов'язки через недбале ставлення до них, достовірно знаючи про наявність у власності об-

винуваченого М. транспортних засобів у кількості 3 одиниць, дільничний інспектор не вжив усіх заходів щодо розшуку та накладення арешту на це майно, не направив до відділення ДАІ копію постанови суду про накладення арешту на майно М., обмежившись складанням протоколу про відсутність транспортних засобів за місцем проживання останнього, що унеможливило в подальшому виконання вироку Шевченківського районного суду м. Запоріжжя в частині стягнення із засудженого М. на користь потерпілого в справі матеріальних збитків у сумі 3 178 грн. та моральної шкоди в сумі 55 000 грн. [3, с. 453].

Однак, наведений приклад видається таким, що навпаки підтверджує можливість умисного ставлення суб'єкта до самого невиконання чи неналежного виконання своїх службових обов'язків. Так, цілком очевидно, що в цьому прикладі старший дільничний інспектор розумів, що він повинен вчинити для виконання постанови суду про накладення арешту на майно, тому цілком очевидно, що невиконання таких дій повністю усвідомлювалося цією службовою особою і говорити про сумніви стосовно усвідомлення дійсного значення своєї бездіяльності, яка притаманна для необережної форми вини, у розглядуваному випадку підстав немає.

Вочевидь, у більшості випадків службова особа розуміє суспільну небезпеку свого несумлінного ставлення до виконання своїх службових обов'язків, принаймні, з огляду на соціальну важливість таких службових обов'язків з точки зору забезпечення законних прав та інтересів громадянина, суспільства та держави, однак не вчиняє чи неналежним чином вчиняє певні дії в межах своїх службових обов'язків, наприклад, через особисту низьку оцінку важливості саме цих її дій у загальному правовому механізмі захисту певних соціальних цінностей, чи з інших мотивів.

Таким чином, заперечення можливості умисного ставлення суб'єкта до невиконання чи неналежного виконання своїх службових обов'язків не має під собою достатньої аргументації, а при визначенні співвідношення складів злочинів, передбачених ст. 209-1 КК та ст. 367 КК, доцільно виходити з того, що несумлінне ставлення суб'єкта до виконання своїх обов'язків може бути як умисним, так і необережним. Можливість умисного ставлення до діяння, що входить в об'єктивну сторону складів злочинів, передбачених ст. 367 КК, підтверджує й проаналізована нами інша правозастосовна судова практика.

Отже, співвідношення складів злочинів, передбачених у ст. 209-1 КК та ст. 367 КК, що дозволяє розглядати їх як суміжні, а значить взаємовключні, буде мати місце в двох ситуаціях. Обидві вони матимуть місце, коли діяння та наслідок, що входять в об'єктивну сторону цих складів злочинів, мають однаковий конкретний зміст, однак перша матиме місце,

коли психічне ставлення суб'єкта до діянь і наслідків злочинів, передбачених у ст. 209-1 КК, характеризується умислом, а до діяння та наслідку в злочинах, передбачених у ст. 367 КК – необережністю. Друга ситуація матиме місце, коли психічне ставлення до діяння та наслідку в злочинах, передбачених у ст. 209-1 КК, характеризуватиметься умислом, а в злочинах, передбачених у ст. 367 КК, умислом до діяння та необережністю до наслідків. За таких умов саме форма вини, яка характеризує ставлення до наслідків, дозволяє розмежувати розглядувані злочини й визнати їх такими, що виключають можливість застосування одне одного.

Однак, можлива й третя ситуація, коли має місце умисел відносно діяння й необережність щодо наслідку в складах злочинів, передбачених у ст. 209-1 КК, так як і в злочинах, передбачених у ст. 367 КК. Вочевидь, за таких умов співвідношення злочинів, передбачених у ст. 209-1 та ст. 367 КК, не дозволятиме розглядати їх як суміжні злочини. Така ситуація відповідає всім ознакам конкуренції загальної та спеціальної норм. Так, специфіку саме цього виду конкуренції визначає підпорядкування відповідних статей Особливої частини КК за обсягом – одна з них містить ознаки більш широкої – загальної норми, а інша – більш вузької спеціальної норми, яка повністю охоплюється загальною, при цьому така ситуація вирішується за правилом, згідно з яким застосуванню підлягає стаття Особливої частини, що передбачає ознаки спеціальної норми [6, с. 418, 420]. В аналізованому співвідношенні злочинів статтею, що передбачає загальну норму, очевидно необхідно визнавати ст. 367 КК, а спеціальну – ст. 209-1 КК, оскільки вона містить додаткові ознаки, які стосуються: конкретизації змісту діяння – неподання інформації, несвоєчасне подання інформації та подання недостовірної інформації; предмета злочину – інформація про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу (ч. 1 ст. 209-1 КК) та інформація, що надається Спеціально уповноваженому органу (ч. 2 ст. 209-1 КК); суб'єкта злочину – на відміну від службової недбалості, у ч. 1 ст. 209-1 КК це службова особа, яка є відповідальною за проведення фінансового моніторингу в суб'єкті первинного фінансового моніторингу тощо. Отже, за такого поєднання фактичних обставин застосуванню підлягає лише відповідна частина ст. 209-1 КК, що виступатиме спеціальною нормою.

З огляду на умисний характер злочину, передбаченого в ч. 1 ст. 209-1 КК, доцільним є з'ясування його співвідношення зі злочином, передбаченим у ч. 1 ст. 364-1 КК. Зокрема, потреба визначення такого співвідношення обумовлена тим, що діяння, передбачені в диспозиції ч. 1 ст. 209-1 КК, можуть становити собою конкретний прояв більш загального діяння, яким є зловживання повноваженнями, що передбачене в ч. 1 ст. 364-1 КК, при цьому такі діяння можуть спричинити однаковий

за змістом наслідків у вигляді істотної шкоди, що передбачений як у ч. 1 ст. 209-1 КК, так і в ч. 1 ст. 364-1 КК; – можуть бути вчинені однаковим суб'єктом – службовою особою юридичної особи приватного права, яка відповідальна за проведення фінансового моніторингу; й характеризуватись однаковим психічним ставленням суб'єкта як до вчинених діянь, так і до спричинених таким діянням наслідків, наприклад, умислом або умислом до діяння та необережністю щодо наслідків, які можуть характеризувати суб'єктивну сторону складу злочину, передбаченого в ст. 364-1 КК [3, с. 439].

Коли стаття 209-1 КК була викладена в редакції Закону України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів України» від 16 січня 2003 року, відсутність наслідку, як обов'язкової ознаки об'єктивної сторони, дозволяла розглядати дії, передбачені в ч. 1 цієї статті, як окремо криміналізований законодавцем спосіб вчинення зловживання й, відповідно, не виключалася можливість кваліфікації цих дій за сукупністю злочинів із певною частиною ст. 364-1 КК.

Однак наявність наслідку як обов'язкової ознаки об'єктивної сторони складу злочину, передбаченого в ч. 1 ст. 209-1 КК, виводить цей злочин на рівень повноцінного відповідника складам злочину, передбаченого в ст. 364-1 КК, й не дозволяє його розглядати лише як криміналізований спосіб вчинення зловживання повноваження.

За таких умов співвідношення злочинів, передбачених у ст. 209-1 та ст. 364-1 КК, дозволяє розглядати норми, передбачені в цих статтях, як загальну (ст. 364-1 КК) та спеціальну (ст. 209-1 КК), оскільки спеціальна норма містить додаткові ознаки, що стосуються: конкретизації змісту діяння – неподання інформації, несвоєчасне подання інформації, подання недостовірної інформації (ч. 1 ст. 209-1 КК) та розголошення відповідної інформації (ч. 2 ст. 209-1 КК); предмета злочину – інформація про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу (ч. 1 ст. 209-1 КК) та інформація, що надається Спеціальному уповноваженому органу (ч. 2 ст. 209-1 КК); суб'єкта злочину – це службова особа, яка є відповідальною за проведення фінансового моніторингу в суб'єкті первинного фінансового моніторингу або якій відповідна інформація стала відома у зв'язку зі службовою діяльністю тощо. Отже, за такого поєднання фактичних обставин застосуванню підлягає лише відповідна частина ст. 209-1 КК.

Висновки. Підбиваючи підсумок усьому вищезазначеному слід підкреслити, що умисне порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму є суміжним із деякими злочинами в сфері службової діяльності, серед яких слід, у першу чергу, назвати служ-

бову недбалість (ст. 367 КК). Поряд із цим, із деякими статтями, закріпленими в розділі XVII Особливої частини КК, стаття 209-1 КК співвідноситься як спеціальна та загальна норми. Перш за все йдеться про співвідношення цієї статті зі ст. 364-1 КК.

Використані джерела:

1. Брич Л. Суміжні склади злочинів: поняття і основні ознаки / Лариса Брич // Підприємництво, господарство і право. – 2006. – № 6. – С.102-109.
2. Кримінальне право (Особлива частина) : [підручник] / [За ред. Дудорова О. О., Письменського Є. О.]. – Луганськ : Елтон-2, 2012. – Т.1 – 780 с.
3. Кримінальне право України (Особлива частина) : [підручник] / [За ред. Дудорова О. О., Письменського Є. О.], – Луганськ : Елтон-2, 2012. – Т. 2. – 780 с.
4. Кримінальне право (Особлива частина) : [підручник] / [Беніцький А. С., Гацелок В. О., Зеленов Г. М., Хавронок М. І. та ін.] ; за ред. О.О.Дудорова, Є.О.Письменського. – [2-ге вид.]. – К. : Дакор, 2013. – 786 с.
5. Кудрявцев В. Н. Общая теория квалификации преступлений / В. Н. Кудрявцев. – [2-е изд., перераб. и доп.]. – М. : Юристь, 2006. – 304 с.
6. Навроцький В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації : [навчальний посібник] / В. О. Навроцький. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 704 с.
7. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України / [за ред. Андрушка П. П., Гончаренка В. Г., Фесенка Є. В.]. – 3-те вид., перероб. та доп. – К. : Алєрта; КНТ; Центр учбової літератури, 2009. – Т. 2. – 624 с.
8. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / [Бойко А. М., Брич Л. П., Гришук В. К. та ін.] ; за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронока. – [9-те вид., перероб. та доп.]. – К. : Юридична думка, 2012. – 1316 с.
9. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / [Бойко А. М., Брич Л. П., Гришук В. К. та ін.] ; За ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронока. – [4-те вид., перероб. та доп.]. – К. : Юридична думка, 2007. – 1184 с.
10. Тарарухин С. А. Квалификация преступлений в следственной и судебной практике / С. А. Тарарухин. – К. : Юринком, 1995. – 208 с.

Бровко В.Н. Проблемы соотношения преступлений, предусмотренных ст. 209-1 УК Украины, с отдельными преступлениями в сфере служебной деятельности

Статья посвящена исследованию специфики соотношения преступлений, предусмотренных в ст. 209-1 Уголовного кодекса Украины, с учетом изменений, внесенных в конструкции составов этих преступлений, с отдельными преступлениями в сфере служебной деятельности, имеющими признаки подобного конкретного содержания, и определению типов соотношения этих преступлений.

Ключевые слова: *предотвращение легализации, служебная небрежность, злоупотребление полномочиями.*

Brovko V.M. Problems of correlation crimes under Art. 209-1 of the Criminal Code of Ukraine, with particular offenses in the field of official work

The article is devoted to study the specificity of the ratio of crimes referred to in article 209-1 of the Criminal code of Ukraine, taking into account changes that have occurred in the design of these offences, with separate crimes in the sphere of office activity, the signs of which have a specific meaning and definition, types of correlation of these crimes.

Well-established understanding of the correlation of the crimes referred to in article 209-1 of the criminal code, with other crimes with similar characteristics, subject to adjustment in connection with a change in design of the objective side of crimes stipulated in article 209-1 of the criminal code, which resulted from the adoption on 18 May 2010 the law of Ukraine «On amendments to the Law of Ukraine «On prevention and counteraction to legalization (laundering) of proceeds from crime». While in some cases this correlation ceased to be of the same type, and in others, completely changed, however, in both cases remained outside the field of view of scientific research. Meanwhile, the correct definition of the ratio in such cases is important not only for scientific but also enforceability of importance as it directly influences the qualification of the actions of the perpetrators. The specific content of the subjective signs of the crimes provided for in article 209-1 of the criminal code, underlined the need to determine the ratio of these crimes, first of all, with separate offences in the area of performance. In particular, it is about negligence (article 367 of the criminal code) and abuse of authority by an official entity of private law, regardless of the legal form (article 364-1 of the criminal code).

As a result of the conducted research it was concluded that the intentional violation of requirements of legislation on prevention and counteraction to legalization (laundering) of proceeds from crime, or terrorist financing is related with certain crimes in the sphere of office activity, including, primarily, to name negligence (article 367 of the criminal code). Along with this some of the articles enshrined in section XVII the Special part of criminal code article 209-1 of the criminal code relates how special and General rules. First of all, the issue is the relationship of this article to the article 364-1 of the criminal code.

Key words: *prevention of laundering, official negligence, abuse of authority.*

УДК 342.7+378

Р.Г. Валєєв

**ІНСТРУМЕНТИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СТАНУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ПОЛІЦІЄЮ (МІЛІЦІЄЮ) ПРАВ ЛЮДИНИ**

У статті проаналізовано низку проблем суб'єктивного характеру, що перешкоджають належному забезпеченню прав людини. Запропоновано інструменти, здатні нівелювати ці проблеми. Визначено можливості реалізації відповідних механізмів у системі ОВС України.

Ключові слова: *забезпечення прав людини, органи із забезпечення правопорядку, підзвітність поліції, оперативна незалежність поліції, дискреційні повноваження поліцейського, поліція на службі суспільству.*